A politikai pártok tömörülése.

— A keresztény egyesülés és a birtokreform. —

(*Saját tudósitónktól.*) Közölte a *Délmagyarország* a *L'action Francaise* és a *Libre Parole* hireit, amelyek Sir George *Clark* budapesti küldetéséről adnak fölvilágositást. Ha alapos e lapoknak az az információjúk, hogy az antant ellenzi a régi képviselőház összehivását, akkor ennek messzeható következései lesznek. Közölték ugyanis a budapesti lapok, hogy a volt munkapártnak tizenhat tagja fölkereste *Friedrich* István miniszterelnököt s hosszabb tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy a végleges kibontakozás lehetőségét csak a történelmi jogfolytonosság alapjan lehet biztositani, amit viszont csupán a régi képviselőház összehivásával garantálhat a kormány.

Friedrich István magát nyilvánitotta jogforrásnak, amit párthivei ügyeskedő, de csak gyöngén ügyeskedő szócsavarással ugy magyaráztak, hogy Friedrich képviselője a Magyarországot megujitó igazi forradalomnak, amely épp ugy lehet jogforrás, mint más nagy forradalom. Ugy látszik, Friedrich megváltoztatta most a maga hatalmáról táplált véleményét. Lemondana jogforrási jellegeiről s átruházná azt a régi képviselőházra, oly föltétellel, hogy a képviselőház viszont ismerje el az ő kormányát. Ennek az egyezségnek utját állja az antant határozata, ha a két idézett francia lapnak erre vonatkozó hirei megbizhatóak. Vagyis az antant magáévá tette a kisgazdapárt, a szociáldemokrata-párt és a liberális-pártok legnagyobb részeinek azt a felfogását, hogy a tiz évvel ezelőtt választott képviselőház elavult, cenzusos választási rendszer alapján ült össze s nem fejezi ki az ország nagy tömegeinek igazi hangulatát. De eltekintve ettől, hogy az antant ellenzi a régi képviselőház összehivását, ami pedig nagyon is lényeges, már magában véve az is sulyos akadálya ennek a forradalom után, hogy a régi képviselőházban nagy társadalmi rétegek nincsenek képviselve és hogy tekintélyes pártok vannak, amelyek nem ismerik el a Friedrich-kormányt; már pedig az összehivás főfettétele éppen a Friedrich-kormány elismerése volna.

A koalíciós kormánynak, amely az ország minden pártját képviselné, létre kell jönnie. Csakis az ilyen kormány hivhatná össze jogosan a nemzetgyülést, amely a kormányformáról határoz. A koalíciós kormány megalakulásának egyelőre kétségtelenül vannak még akadályai, ezek azonban megszünnek, amint a nagyobb pártegységek létrejönnek s amint Friedrich István lemond. A liberális pártok közül egyesültek már a Lovászy-párt, a polgári párt s a volt munkapártnak egy kis töredéke. A három csoportból keletkezett az Országos Nemzeti Párt. Közel áll ehhez a Nemzeti Demokrata Párt, amely két párt egyesüléséből keletkezett. A két liberális pártalakulatot támogatni fogja a szociáldemokrata- és a kisgazda-párt, nagyatádi Szabó István vezetése alatt álló.

Ezekkel a pártokkal szemben állnak a keresztényszociálista-párt, a keresztény nemzeti párt és a sokorópátkai állitólagos kisgazdapárt. Az előbbi kettő fuziója már régen készül s valószinüleg létre is fog jönni Keresztény Egyesülés Nemzeti Pártja cimen. Volnának ugyan éles elvi ellentétek, amelyek a két pártot egymástól elválasztják, de az ellentétek inkább csak a jelszavakban mutatkoznak. A kereszténységszocialista-párt radikális földbirtokreformot hirdet, amely nemcsak a világi, de még az egyházi nagybirtokra is kiterjedne. A keresztény nemzeti párt is beszél birtokreformról, de hangsulyozza, hogy „ennek megalkotásánál is a keresztény etika és a nemzeti gondolat alapjára kiván helyezkedni.“ Aki ismeri már a multakból ezt a stilust, tudja, hogy mi ezeknek a szép szavaknak a lényege. Nem, ők az ő keresztény etikájuk s az ő nemzeti gondolatuk alapján bizonyára érintetlenül fogják hagyni ugy a világi, mint az egyházi nagybirtokokat. A fuzió eredménye a birtokreformra nézve az lesz, hogy a kereszténységszocialisták lemondanak majd a keresztény nemzeti pártiak kedvéért a radikális reformjaikról, az utóbbiak pedig a maguk kedvéért lemondanak a mérsékeltebb reformokról is.

De épp ezt nem szabad megengedniök a liberális pártoknak. Meg kell valósitani a progressziv pártok kivánságait: az igazságos, progressziv adóztatási rendszert, amely a nagy vagyonokat terhelje főképpen s a birtokreformot, amely földhöz juttatja a földnélküli földmunkásokat.

Előbb azonban meg kell kötni a békét. Mivel pedig erről az antant koaliciós, minden párlot képviselő kormánnyal hajlandó csak tárgyalni s mivel ilyen kormány Friedrich István vezetésével nem jöhet létre, neki végül mégis távoznia kell.

*

Sir George *Clark* budapesti megbizatására vonatkozó hireket, a *L'action Francaise* és a *Libre Parole* nyomán közöltünk, kiegészíti most a *L'Intransigeant* következő hire:

Páris, október 18. Sir George Clark Bukarestből visszatérve Budapestre megy, hogy a Friedrich-kormány tudomására hozza, hogy a szövetségesek a régi képviselőház összehivásáról hallani sem akarnak. Vagy képviselje a Friedrich-kormány az összes pártokat, vagy távozzék a helyéről.

Wallisch Kálmánt elfogták a szerbek.

— Wallischt Szegedre hozzák. —

(*Saját tudósitónktól.*) Egy szerb detektiv azt az értesitést adta a szegedi rendőrségnek, hogy *Wallisch* Kálmánt, a szegedi direktórium elnökét és megelőzőleg a város kormánybiztosát Mitrovicán a szerbek elfogták. Hivatalosan még nem erősitették meg ezt az értesitést, de a detektiv jelentése minden bizonynyal megfelel a valóságnak.

Az a szerb katona, aki Stéhlit Nagykikindáról Szegedre hozta, megmondotta a rendőrfőkapitányságon, hogy a szerb detektivek Wallisch után is nyomoznak és remélhetőleg nemsokára kézrekeritik. Wallischról ugyanis tudta a szegedi rendőrség, hogy szerb területen bujkál és megkereste a szerb hatóságokat megfelelő személyleirás kiséretében, hogy nyomozzanak Wallisch után.

Az első értesités ugy szól, hogy Wallischt feleségével együtt fogták el, a rendőrség tudomása szerint azonban egyedül Wallischt tartóztatták le. Egyik verzió szerint Wallischt Belgrádba kisérték, egy másik szerint Szabadkára, a harmadik verzió szerint pedig Zágrábba, vagy Eszékre vitték. Legvalószinübbnek látszik az első verzió, mert a szegedi rendőrfőkapitányság Wallisch ügyében a nyomozó-leveleket Szabadkára küldte és most ott nyomoznak a szerb hatóságok, nem követett-e el valamilyen büntetendő cselekményt szerb területen.

A szegedi rendőrség megtette az intézkedéseket, hogy a szerb hatóságok által megindított eljárás befejezése után Wallisch Kálmánt Szegedre hozzák. A szerbek minden bizonnyal ki is adják őt a magyar hatóságoknak, mint ahogy a Nagykikindán letartóztatott Stéhlit is a szegedi rendőrségre kisértették.

Wallisch kézrekeritése nagyon megfogná könnyiteni azt a nyomozást, amelyet a letartóztatott szegedi intéző-bizottsági tagok ügyében folytatnak, mert Wallisch volt a lelke a direktóriumnak és ő adta ki a legfontosabb utasitásokat. Wallisch tudvalevőleg már jóval a diktatura kitörése előtt ugyszólván rögtön az októberi forradalom kitörése után vezérszerepet töltött be Szegeden, mint a szociáldemokrata-párt titkára, később pedig minisztertanácsok által ajánlott és a belügyminiszter által kinevezett szegedi kormánybiztos.

A Bartos—Wimmer ügy a törvényszék előtt.

— A törvényszék helybenhagyta a járásbiróság itéletét. —

(*Saját tudósitónktól.*) Néhány héttel ezelőtt tárgyalta a szegedi járásbiróság azt a pert, amelyet *Bartos* János volt képviselő, jelenleg kerületi kormánybiztos inditott *Wimmer* Fülöp ellen hatóság előtti rágalmazás cimén. Wimmer Fülöp ugyanis a szegedi iparosok és kereskedők julius 13-iki gyülésén, melyet az ipari kamarában tartottak és amelyen *Varjassy* Lajos és *Ábrahám* Dezső — akkor még csak miniszterjelöltek — is jelen voltak, azt a kijelentést tette, hogy *Bartos* János izgatott a zsidók ellen egy kereszténységszocialista gyülésen — mert azt mondotta: „Láttatok-e már boltot, amely nem zsidóé és láttatok-e már olyan zsidót, aki dolgozik?“ Aki ilyen módon izgat — mondotta Wimmer — azt kiméletlenül el kell távolitani a városból. Másnap *Bartos* János egy nyilatkozatot tett közé a lapokban, hogy nem is volt jelen azon a bizonyos keresztényszocialista gyülésen, ilyenformán nem is tehette a neki tulajdonitott kijelentéseket. Erre Wimmer Fülöp is közzétett egy nyilatkozatot, hogy 9 gyári munkás jelenvolt a gyülésen és hallotta az inkriminált kijelentést.

A járásbiróság csak *rágalmazásban* mondotta ki bünösnek Wimmert, akit 2000 korona és 500 korona mellékbüntetésre itélt, mert Bartos János igazolta, hogy nem volt jelen a keresztényszocialista gyülésen. Az itéletet mindkét fél megfelebbezte. A felebbezés folytán kedden tárgyalta ezt az ügyet a szegedi törvényszék felebbviteli tanácsa *Markovics* Iván táblabiró elnöklete alatt. Szavazóbirák dr. *Juhász* István és dr. *Bátki* Zoltán voltak.

A törvényszék tárgyalóterme valósággal megtelt érdeklődőkkel, ugy, hogy sokan a folyosón szorultak. A hallgatóság egyrészében a vasárnapi kisgazda-gyülés hangosabb tüntetőit volt alkalmunk felismerni.

Bartos Jánost dr. *Tóth* Imre ügyvéd képviselte, mert dr. *Dobay* Gyula, aki a járásbiróságon képviselte, közben kormánybiztos lett. *Wimmer* Fülöp ügyvéd nélkül jelent meg.

A biróság megkérdezte Wimmert, hogy kérte-e a valódiság bizonyitását az elsőfoku biróság előtt.

Wimmer előadta, hogy nem kérte, mert elegendőnek hitte a tanuk által aláirt és a biróság elé terjesztett jegyzőkönyvet a tények igazolására. Most azonban magával hozta tanuit és ha a biróság szükségesnek látja, kéri őket kihallgatni.

Lakás-átadás! Kétszobás, erkélyes, másodemeleti lakásomat teljesen uj butorral (hálószoba matt, világos. 2 személyes rézágy) **15.000 koronáért átadom.**
2539
Tudakozódni SCHILLINGER üvegkereskedésében, Feketesas-utca 12. sz. alatt